

Nastavno-naučno veće Fakulteta političkih nauka u Beogradu, na sednici održanoj 07.12.2020. razmatralo je i prihvatilo molbu Instituta za filozofiju i društvenu teoriju da pokrene postupak za izbor dr Marjana Ivkovića u zvanje viši naučni saradnik. Nastavno-naučno veće imenovalo je komisiju za pisanje izveštaja o kandidatu u sastavu:

1. Dr Đorđe Pavićević, redovni profesor Fakulteta političkih nauka (predsednik komisije);
2. Dr Dušan Spasojević, vanredni profesor Fakulteta političkih nauka;
3. Dr Adriana Zaharijević, viša naučna saradnica Instituta za filozofiju i društvenu teoriju.

Na osnovu analize rada kandidata u proteklom periodu, Komisija je zaključila da je kandidat ispunio sve uslove propisane važećim Zakonom o naučnoistraživačkoj delatnosti i Pravilnikom o postupku i načinu vrednovanja, i kvantitativnom iskazivanju naučnoistraživačkih rezultata istraživača („Sl. Glasnik RS“, br. 24/2016, 21/2017 i 38/2017) za izbor u zvanje viši naučni saradnik i podnosi sledeći

IZVEŠTAJ

ZA IZBOR DR MARJANA IVKOVIĆA U ZVANJE VIŠI NAUČNI SARADNIK

I BIOGRAFIJA

Dr Marjan Ivković je rođen [REDAKCIJA], godine u [REDAKCIJA]. Diplomirao je na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu 2008. godine sa prosečnom ocenom 9.85, odbranivši diplomski rad pod naslovom „Habermasova koncepcija sistemske kolonizacije sveta života“. Iste godine upisuje master studije na istom odeljenju, koje završava 2009. godine odbranivši master rad pod naslovom „Evolucija poimanja konfliktne prirode modernih društava u kritičkoj teoriji“, pod mentorstvom prof. dr Ivane Spasić. Doktorsku tezu pod naslovom „Axel Honneth's Theory of the Struggle for Recognition: Towards a Post-Metaphysical Critique of Domination“ (Teorija borbe za priznanje Aksela Honeta: ka post-metafizičkoj kritici dominacije) odbranio je u februaru 2014. na Odeljenju za sociologiju Univerziteta Kembridž u Ujedinjenom Kraljevstvu, pod mentorstvom prof. dr Džona B. Tompsona (John B. Thompson). Tokom osnovnih i master studija sociologije bio je dobitnik nagrade „Student generacije“ Filozofskog fakulteta u Beogradu za akademsku 2008/2009. godinu i dobitnik Godišnje nagrade „Dr Zoran Đinđić“ za najbolji master ili magistarski rad iz filozofskih i socioloških nauka za 2009. godinu u Republici Srbiji. U istom periodu bio je i dobitnik stipendija grada Beograda i Fonda za mlade talente Republike Srbije. Tokom doktorskih studija na

Univerzitetu Kembridž bio je dobitnik stipendije fondacije Cambridge Overseas Trust i Fonda za mlade talente Republike Srbije. Od januara do aprila 2012. godine bio je gostujući istraživač u Institutu za društvena istraživanja (Institut für Sozialforschung) u Frankfurtu.

Od decembra 2013. godine radi u Institutu za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu (IFDT), prvo u zvanju istraživača pripravnika, a od decembra 2015. godine u zvanju naučnog saradnika. U IFDT-u je bio angažovan na više domaćih i međunarodnih projekata. Od projekata Ministarstva za prosvetu, nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije učestvovao je na projektu *Etika i politika životne sredine: institucije, tehnike i norme pred izazovom promena prirodnog okruženja* (2013-2019). Bio je angažovan na projektu *Figura neprijatelja: (pre)osmišljavanje srpsko-albanskih odnosa* (Figuring out the Enemy: (Re)Imagining Serbian-Albanian Relations, 2014-2016) koji je okupio naučnike i istraživače iz nekoliko zemalja regiona, finansiranom od švajcarske fondacije RRPP (Regional Research Promotion Programme). Trenutno je angažovan (kao koordinator projekta u Institutu za filozofiju i društvenu teoriju) na međunarodnom projektu *Izveštaj o humanistici u svetu* (World Humanities Report, 2019-2021) koji sprovodi Konzorcijum humanističkih centara i Instituta (CHCI) i Veće za filozofiju i humanističke nauke (CIPSH) u saradnji sa UNESCO-m.

Učestvovao je u organizaciji i realizaciji većeg broja međunarodnih konferencija, seminara, okruglih stolova i drugih javnih akademskih događaja. Održao je više predavanja po pozivu u zemlji i inostranstvu, i učestvovao na brojnim nacionalnim i međunarodnim konferencijama, seminarima i letnjim školama. Objavljuje na srpskom i engleskom jeziku, a radovi su mu objavljivani u visokocitiranim časopisima poput *Political Studies Review*, *Nationalities Papers* i *East European Politics*. Autor je monografije *Kritička teorija Aksela Honeta* (2017). Učestvovao je u priređivanju zbornika *Engaging for Social Change: Towards new Forms of Collective Action, Social Justice: New Perspectives, New Horizons*, i *Engaging Foucault (Volume 2)*. Govori tečno engleski i nemački jezik.

II BIBLIOGRAFIJA

Spisak bibliografskih jedinica do podnošenja zahteva za izbor u zvanje naučnog saradnika (2006-2015)

Disertacije

Master rad: *Evolucija konfliktne prirode modernih društava u kritičkoj teoriji*, Filozofski fakultet univerziteta u Beogradu, 2009. (Mentorka: Prof. dr Ivana Spasić)¹

¹ Rad je nagrađen Godišnjom nagradom „Dr Zorand Đinđić“ za najbolji master ili magistarski rad iz filozofskih i socioloških nauka za 2009. godinu u Republici Srbiji.

Doktorska disertacija: *Axel Honneth's Theory of the Struggle for Recognition: Towards a Post-Metaphysical Critique of Domination* (Teorija borbe za priznanje Aksela Honeta: ka post-metafizičkoj kritici dominacije), Univerzitet Kembridž, Ujedinjeno Kraljevstvo, 2014. (Mentor: Prof. Džon B. Tompson)

Radovi u časopisima međunarodnog značaja

Ivković, Marjan (2015), „Pojam društvene dominacije u kritičko-teorijskoj perspektivi Aksela Honeta”, *Sociologija*, 57 (1), 2015, 7-24

Ivković, Marjan (2014), „Two Attempts at Grounding Social Critique in ‚Ordinary’ Actors’ Perspectives: The Critical Theories of Nancy Fraser and Axel Honneth” (Dva pokušaja utemeljenja društvene kritike u perspektivama „običnih“ društvenih aktera: kritička teorija Nensi Frejzer i Aksela Honeta). *Filozofija i društvo* 25 (3): 29–50.

Ivković, Marjan (2010), „Habermasova koncepcija systemske kolonizacije sveta života“. *Sociologija* 52 (1): 1–22.

Radovi u časopisima nacionalnog značaja

Ivković, Marjan (2010) „Negativna dijalektika i jezički zaokret: aktuelnost Adornovog shvatanja konfliktne prirode modernih društava“. *Filozofija i društvo* 21 (2): 29–52.

Ivković, Marjan (2006) „Foucault versus Habermas: moderna kao nedovršeni projekat naspram teorije moći –neizbežna suprotstavljenost ili mogućnost komunikacije“. *Filozofija i društvo* 30 (2): 59–76.

Učešće sa referatima na skupovima i konferencijama

Ivković, Marjan (2014), „The Action-Theoretic Concept of Social Domination in Axel Honneth’s Social Theory” (Delatno-teorijska koncepcija društvene dominacije u društvenoj teoriji Aksela Honeta), rad izložen na Konferenciji Britanskog Sociološkog Društva (British Sociological Association) London, 3–5. april 2013. Abstract Book, p. 175. ISBN: 978-0-904569-40-7

Spisak bibliografskih jedinica od odluke Naučnog veća o predlogu za sticanje prethodnog naučnog zvanja kandidata (mart 2015 -)

Kategorija M10: monografije, monografske studije, tematski zbornici, leksikografske i kartografske publikacije međunarodnog značaja

Ivković, Marjan, Tamara Petrović, Srđan Prodanović (2019), “The Burden of Systemic Legitimization in Socialist Yugoslavia: Discursive Reduction of Kosovo Protests“, u: Pavlović,

Aleksandar, Gazela Pudar Draško, and Rigels Halili, eds. 2018. *Rethinking Serbian-Albanian Relations: Figuring out the Enemy*, London: Routledge, str. 61–79. ISBN: 978-1-351-27316-9
M13 = 7 bodova

Ivković, Marjan, Srđan Prodanović (2019) „Engagement and Complex Domination: the Emancipatory Potential of Contingency“, u: S. Prodanović, M. Ivković (prir.), *Engaging (For) Social Change: Towards New Forms Of Collective Action*, Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, str.126-149. ISBN: 978-86-80484-42-6
M14 = 5 bodova

Ivković, Marjan, Srđan Prodanović (prir.) (2019), *Engaging (For) Social Change: Towards New Forms Of Collective Action*, Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju. ISBN: 978-86-80484-42-6.
M18 = 2 boda

Ivković, Marjan (2015) „Philosophical Practice Through the Lens of Post-Metaphysical Thought“, u: Amir, Lydia and Fatić, Aleksandar (eds.) *Practicing Philosophy*, Cambridge Scholars Press. Godina izdanja: 2015. str. 147-162. ISBN: 978-1-4438-8104-3
M14 = 5 bodova

Kategorija M20: Radovi objavljeni u naučnim časopisima međunarodnog značaja; naučna kritika; uređivanje časopisa

Ivković, Marjan, Tamara Petrović Trifunović, Srđan Prodanović (2019), „From Solidarity to Solvency: The Hybrid Discourse of the Serbian Anti-Bureaucratic Revolution“, *Nationalities Papers*, Vol.47, No.4, str. 597-612. DOI: <https://doi.org/10.1017/nps.2019.40>. ISSN: 0090-5992
M21 = 8 bodova

Fiket, Irena, Marjan Ivković, Gazela Pudar-Draško, Jelena Vasiljević (2019), „Anti-Instrumentalist Social Engagement: Exploring a Conceptual Model Through the Case Study of the We Won't Let Belgrade D(r)own Initiative“, *Partecipazione e Conflitto*, Vol.12, No.3 (2019), str. 898-918. DOI: 10.1285/i20356609v12i3p898. ISSN: 1972-7623
M23 = 4² boda

Ivković Marjan, Aleksandar Matković (2018), “Neoliberal Instrumentalism and the Fight Against it: the We Won't Let Belgrade D(r)own Movement”. *East European Politics*, vol.34, n.1, str. 27-38. ISSN: 2159-9165
M23 = 4 boda

Ivković, Marjan (2017), „The Intersubjectivist Conception of Autonomy: Axel Honneth’s Neo-Hegelian Critique of Liberalism”. *Filozofija i društvo*, 28(1): 74-89. ISSN: 0353-5738
M24 = 4 boda

² Tekst je rezultat kolektivnog terenskog istraživanja, zato je računat pun broj poena za četiri koautora.

Ferrara, Alessandro, Marjan Ivković, Jelena Lončar, Srđan Prodanović, and Bojana Simeunović (2016), "Liberalism between Politics and Epistemology: A Discussion of Alessandro Ferrara's *The Democratic Horizon: Hyperpluralism and the Renewal of Political Liberalism*." *Political Studies Review*, Vol.15 (3): 368-390. ISSN: 1478-9299

K/(1+0,2(n-3)), n>3

M21 = 5.7 bodova

Ivković, Marjan (2016) "Social Critique and Engagement between Universalism, Anti-Authoritarianism and Diagnosis of Domination" *Filozofija i Društvo* 27(2): 356-372. ISSN 0353-5738

M24 = 4 boda

Kategorija M30: Zbornici međunarodnih naučnih skupova

Ivković, Marjan, Đurđa Trajković (2018), "Reception without Receptivity: *Race, Nation, Class: Ambiguous Identities* in the Region of Former Yugoslavia". *Contexts of Reception of Race, Nation, Class: Ambiguous Identities*, Berlin: Haus der Kulturen der Welt, str. 223-237. ISBN: 978-3-86754-511-2

M31 = 3.5 bodova

Ivković Marjan, Mark Losoncz, Aleksandar Matković (2015), *Liberalisms and Anti-Liberalisms – Challenges and Alternatives, International Conference – Book of Abstracts*, Institute for Philosophy and Social Theory, Belgrade. ISBN: 978-86-82417-92-7

M36 = 1.5 bodova

Kategorija M40: Monografije nacionalnog značaja

Ivković, Marjan (2017), *Kritička teorija Aksela Honeta: ka prevazilaženju metafizike*. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju. ISBN: 978-86-80484-13-6. CIP: 316.257 ХОНЕТ А.

M42 = 7 bodova

Pudar-Draško Gazela, Marjan Ivković, Srđan Prodanović (prir.) (2016) *Social Justice: New Perspectives, New Horizons*, Institute for Philosophy and Social Theory, Belgrade, ISBN: 978-86-80484-02-0.

M48 = 2 boda

Ivković, Marjan, Gazela Pudar-Draško, Srđan Prodanović (2015), *Engaging Foucault (Vol.2)*, Institute for Philosophy and Social Theory, Belgrade ISBN: 978-86-82417-88-0

M48 = 2 boda

Ivković, Marjan. (2018) (prir.) "Utopian Thought Between Words and Action: Seminar With Raymond Geuss", *Filozofija i društvo*, 29(3): 319-352. ISSN 0353-5738

M46 = 1 bod

Pavlović, Aleksandar, Marjan Ivković *et al.* (2018), „Comments on Tamar Meisels’ ,Targeted Killing with Drones? Old Arguments, New Technologies“, *Filozofija i društvo*, 29 (1): 17-46. ISSN 0353-5738

M46 = 1 bod

Kategorija M50: Radovi u časopisima nacionalnog značaja

Ivković, Marjan (2017), „Praxis Philosophy's Older Sister: The Reception of Critical Theory in the Former Yugoslavia“, *Zeitschrift für Politische Theorie*, Vol. 8, n.2 , str. 271-280. ISSN 1869-3016

M51 = 3 boda

Ivković, Marjan (2016) “The Habermasian Foundations and Aims of Axel Honneth’s Theory of Recognition”, *Ideias*, Vol. 7, n. 2, str. 99-122. ISSN 2179-5525

M51 = 3 boda

Kategorija M60: Predavanja po pozivu na skupovima nacionalnog značaja

Ivković, Marjan, Srđan Prodanović (2018), „Pravna država kao poredak socijalne slobode i vladavine reflektivnosti: normativno utemeljenje pred izazovom delegitimizacije“ u: A. Fatić, P. Bojanić, I. Cvejić (prir.), *O pravu i drugim srodnim temama*, Beograd: IFDT, str. 163-181. ISBN: 978-86-80484-25-9

M61 = 1.5 bodova

III KVALITATIVNA OCENA NAUČNOG DOPRINOSA

POKAZATELJI USPEHA U NAUČNOM RADU

a) Uvodna predavanja na naučnim konferencijama

29. septembar 2018, „Commitment and Complex Dominatinon: The Emancipatory Potential of Contingency“, plenarno predavanje na međunarodnoj konferenciji: *Shared Commitment in Crisis: Social Ontology, Engagement and Politics*, IFDT.³

b) Predavanja po pozivu

³ Među priloženim materijalom je pozivno pismo za ovo predavanje.

10. septembar 2019, „Ideja socijalizma: pokušaj osavremenjivanja“, Dom omladine Beograd (Ciklus „Angažovana lektira“).

14. maj 2019, „Modaliteti angažmana u kritičkoj teoriji: alternative ili komplementi“, Filozofski fakultet, Banja Luka

c) Učešće na međunarodnim konferencijama, seminarima i radionicama

(2019) Izlaganje: „Ideological Uses of the Fear of Violence“, međunarodna konferencija *The Return of Violence: Contemporary Anxieties of the Community*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 23-24. septembar.

(2019) Seminar sa Akselom Honetom (Axel Honneth), *The Idea of Socialism*, međunarodna konferencija *Democracy, Socialism and Engagement*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 21-22. jun – učešće i organizacija.

(2018) Seminar sa Monikom Becler (Monica Betzler), *Collegial Relationships*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 22. maj – učešće.

(2018) Izlaganje: „Social Philosophy and the Divergent Imperatives of Critique: An Impossible Middle Way?“, međunarodna konferencija *11th International Critical Theory Conference*, Rim, 10-12. maj.

(2018) Seminar sa Marjanom Ivkovićem, *Kritička teorija Aksela Honeta*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 15. mart – učešće.

(2017) Seminar sa Tamar Mejsels (Tamar Meisels), *Targeted Killing with Drones*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 20. oktobar – učešće.

(2017) Izlaganje „Philosophical Experience and Semantic Surplus: The Post-Metaphysical Sensitivity of Adornian Negative Dialectic“, međunarodna konferencija *Philosophy and Social Sciences Colloquium*, Prag, 17-21. maj 2017.

(2016) Izlaganje „The Anti-Capitalist Basis of the Constitutively Intersubjectivist Conception of Autonomy“, međunarodna konferencija *9th International Critical Theory Conference*, Rim, 5-7. maj.

(2016) Seminar sa Džefrijem Hodžsonom (Geoffrey Hodgson), *Conceptualizing Capitalism*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 25. mart – učešće i organizacija.

(2015) Izlaganje „Social-Philosophical Critique Between Universalism, Anti-Authoritarianism and Diagnosis of Domination“, međunarodna konferencija *Philosophy and Social Sciences Colloquium*, Prag, 20-24. maj.

(2015) Seminar sa Patrikom Baertom (Patrick Baert), *Public Engagement of Intellectuals through the Prism of Positioning Theory*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 27. mart – učešće i organizacija.

(2014) Seminar sa Alesandrom Ferarom (Alessandro Ferrara), *The Democratic Horizon: Hyperpluralism and the Renewal of Political Liberalism*“, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 9. 12 – učešće i organizacija.

(2014) Izlaganje „Between Anti-Foundationalist Critique and Structural Diagnosis: The Challenges of Foucauldian Social Engagement“, međunarodna konferencija *Engaging Foucault*, Beograd, 5–7. 12.

(2014) Izlaganje „Zahtevi za priznanjem i centralne društvene vrednosti: normativne osnove monističke kritičke teorije“, međunarodna konferencija *Philosophy and Social Sciences Colloquium*, Prag, 21–24. maj

(2013) Izlaganje „Problem konceptualizacije socijalne patologije u trećoj generaciji Kritičke Teorije“, 12. Godišnja Konferencija Međunarodnog Konzorcijuma za Društvenu Teoriju (*International Social Theory Consortium*), Kopenhagen, Danska, 27 –28. jun.

(2013) Izlaganje „Društvena teorija i post-metafizička kritika: problem konceptualizacije empirijski delatne normativnosti“, međunarodna konferencija *Philosophy and Social Sciences Colloquium* – Prag, 23–26. maj.

(2013) Izlaganje „Delatno-teorijska koncepcija društvene dominacije u društvenoj teoriji Aksela Honeta“, Godišnja Konferencija Britanskog Sociološkog Društva (*British Sociological Association*), London, 3–5. april.

(2013) Izlaganje „Kritika i diferencirani totalitet: ka holističkoj koncepciji kritike i sintezi instrumentalnog, normativnog i ekspresivnog zahteva za važenjem“, Odeljenje za sociologiju Univerziteta u Kembridžu, 27. 2.

d) Članstvo u odborima međunarodnih naučnih konferencija

Jun 2019, *Democracy, Socialism and Engagement*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu (Predsednik programskog odbora).

Maj 2016, *Social Justice: New Perspectives, New Horizons*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju Univerzitet u Beogradu (Predsednik programskog odbora).

e) Članstvo u uređivačkim odborima časopisa

Zamenik urednika časopisa *Filozofija i društvo*, 2014-2018.

Zamenik urednika časopisa *Kritika*, od 2019.

f) Uređivanje monografija

Ivković, Marjan, Srđan Prodanović (prir.) (2019), *Engaging (for) Social Change: Towards new Forms of Collective Action*, Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, ISBN: 978-86-80484-42-6.

Pudar-Draško Gazela, Marjan Ivković, Srđan Prodanović (prir.) (2016) *Social Justice: New Perspectives, New Horizons*, Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, ISBN: 978-86-80484-02-0.

Ivković, Marjan, Gazela Pudar-Draško, Srđan Prodanović (2015), *Engaging Foucault (Vol.2)*, Institute for Philosophy and Social Theory, Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, ISBN 978-86-82417-88-0.

g) Recenzije naučnih radova

Recenziranje naučnih radova u časopisima:

Filozofija i društvo (Srbija), *Sociologija* (Srbija), *Critical Horizons* (Ujedinjeno Kraljevstvo), *Političke perspektive* (Hrvatska)

ANGAŽOVANOST U RAZVOJU USLOVA ZA NAUČNI RAD, OBRAZOVANJE I FORMIRANJE NAUČNIH KADROVA

h) Doprinos razvoju nauke u zemlji

Kandidat je učestvovao u brojnim komisijama za izbore u istraživačka i naučna zvanja. Izdvajamo izbore u naučna zanja u kojima je Marjan Ivković bio predsednik komisije: izbor dr Gazele Pudar Draško u zvanje naučnog saradnika i izbor dr Andree Perunovića u zvanje istraživača saradnika.

i) Mentorstvo i komisije

Kandidat je mentor doktorantima Olgi Nikolić, istraživaču saradniku u IFDT-u, i Marku Konjoviću, istraživaču saradniku u IFDT-u (po odluci Naučnog veća IFDT-a o dodeljivanju mentora radi praćenja uspešnosti istraživača na studijama i u naučnom radu).

Kandidat je član komisije za pregled i ocenu doktorske disertacije Milana Uroševića, doktoranta na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.

j) Pedagoški rad

Kandidat je radio kao demonstrator na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, na predmetu *Uvod u sociologiju*, u toku akademske 2009/2010.

Kandidat je gostujući predavač na predmetu *Ključni problemi sociološke teorije* na Master studijama sociologije na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (predavač: prof. Ivana Spasić), akademska 2020/2021.

k) Međunarodna saradnja

U proteklom petogodišnjem periodu kandidat je učestvovao u nekoliko konzorcijuma, kao predstavnik IFDT-a, pri prijavi na međunarodne projekte. Trenutno učestvuje na međunarodnom projektu *Izveštaj o humanistici u svetu* (World Humanities Report, 2019-2021) koji sprovodi Konzorcijum humanističkih centara i Instituta (CHCI) i Veće za filozofiju i humanističke nauke (CIPSH) u saradnji sa UNESCO-m. Organizovao je nekoliko naučnih skupova na IFDT-u koji su bili posvećeni radu istaknutih istraživača iz inostranstva (Aksel Honet, Patrik Baert, Rejmond Gojs i dr.).

l) Organizacija naučnih skupova

21-22. jun 2019, međunarodna konferencija *Democracy, Socialism and Engagement: Axel Honneth and Critical Theory Today*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju (u saradnji sa Gete Institutom, Open Society Foundation, Centrom za napredne studije Univerziteta u Rijeci, Centrom za etiku, pravo i primenjenu filozofiju).

04-06. maj 2016, međunarodna konferencija *Social Justice: New Perspectives, New Horizons*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju (u saradnji sa Fondacijom Fridrih Ebert, Fondcijom Hajnrih Bel, Gete Institutom, Francuskim Institutom, Open Society Foundation i Kolarčevim univerzitetom).

ORGANIZACIJA NAUČNOG RADA

lj) Rukovođenje projektima

Marjan Ivković je nacionalni koordinator međunarodnog projekta *Izveštaj o humanistici u svetu* (World Humanities Report, 2019-2021) koji sprovodi Konzorcijum humanističkih centara i Instituta (CHCI) i Veće za filozofiju i humanističke nauke (CIPSH) u saradnji sa UNESCO-m. IFDT je deo konzorcijuma ovog međunarodnog projekta, i Marjan Ivković je zadužen za organizaciju svih projektnih zadataka od strane IFDT.

Kandidat je i koordinator Grupe za kritičku teoriju u okviru IFDT-a, koja će 2. 12. 2020. postati Laboratorija za kritičku teoriju, istraživačka jedinica unutar Instituta koja će okupiti više istraživača iz Instituta i spoljnih saradnika. U pitanju je interdisciplinarna istraživačka jedinica pionirskog karaktera u Srbiji, koja će saradivati sa Međunarodnim konzorcijumom za programe kritičke teorije (International Consortium of Critical Theory Programs), i težiće sintezi teorijskog rada i empirijskih istraživanja posvećenih centralnim temama kritičke teorije: konceptualizaciji i analizi savremenih formi društvene nepravde i dominacije, analizi različitih oblika neutralizacije društvene kritike i promene (diskursa systemske legitimizacije, manipulisanja javnim mnjenjem, fragmentacije građanstva, itd.), kao i „emancipatornih potencijala“ različitih inovativnih političkih praksi i formi kolektivnog angažmana, poput „horizontalnih“ i „transverzalnih“ društvenih pokreta.

U prethodnom periodu Marjan Ivković je bio angažovan na potprojektnim zadacima u okviru projekta *Figura neprijatelja: (pre)osmišljavanje srpsko-albanskih odnosa* (Figuring out the Enemy: (Re)Imagining Serbian-Albanian Relations, 2014-2016) koji je okupio naučnike i istraživače iz Srbije, sa Kosova i iz Albanije, finansiranom od švajcarske fondacije RRPP (Regional Research Promotion Programme).

m) Aktivnosti u komisijama i telima vezanim za naučnu delatnost i rukovođenje naučnim institucijama

Marjan Ivković je član Saveta Univerziteta u Beogradu, kao predstavnik Veća instituta Univerziteta u Beogradu. Član je i potpredsednik Naučnog veća IFDT-a, i obavljao je funkciju Predsednika Naučnog veća IFDT-a u periodu novembar 2019-mart 2020.

IV KVALITET NAUČNIH REZULTATA

U periodu koji se podnosi na ocenu kandidat je ostvario 20 naučnih rezultata, od čega 10 u kategorijama M10 i M20. Kandidat je do sada objavio monografiju nacionalnog značaja, četiri rada (koautorska) u stranim časopisima indeksiranim u bazi WOS (*Nationalities Papers* i *Political Studies Review*) i Scopus (*East European Politics* i *Partecipazione e Conflitto*), i tri rada (jedan samostalan i dva koautorska) u tematskim zbornicima međunarodnog značaja (*Rethinking Serbian-Albanian Relations: Figuring out the Enemy*, *Practicing Philosophy* i *Engaging (For) Social*

Change: Towards New Forms Of Collective Action). Objavio je više radova u časopisima međunarodnog značaja poput *Filozofija i društvo* i *Sociologija*. Kandidat je pokazao visoku kompetentnost i samostalnost u naučnom radu.

Prema bazi podataka Web of Science 2006-2020. Godine, u izvodu dobijenom od Univerzitetske biblioteke "Svetozar Marković"⁴, broj citata u radovima objavljenim u časopisima indeksiranim u WOS-u iznosi 8. Prema bazi Google Scholar ukupan broj citata je 20.

Citiranost radova prema bazama WOS i Google Scholar:

Rad: Aleksandar Matković, Marjan Ivković (2018), "Neoliberal Instrumentalism and the Fight Against it: the We Won't Let Belgrade D(r)own Movement". *East European Politics*, vol.34, n.1, str. 27-38.

1. Zurnić, Marija (2019), *Corruption and Democratic Transition in Eastern Europe. The Role of Political Scandals in Post-Milošević Serbia*, Palgrave Macmillan, ISBN 978-3-319-90100-8
2. Jocić, Nikola (2020), „Culture-Led Urban Development vs. Capital-Led Colonization of Urban Space: Savamala—End of Story?“, *Urban Science*, 4(3), 35; <https://doi.org/10.3390/urbansci4030035>
3. Petrović, Jelisaveta (2019), „The Transformative Power of Urban Movements on the European Periphery: The Case of the Don't Let Belgrade D(r)own Initiative“, u: Petrović, Jelisaveta i Backović, Vera, *Experiencing Postsocialist Capitalism: Urban Changes and Challenges in Serbia*, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, str. 171-187. ISBN: 978-86-6427-136-3
4. Fiket, Irena, Ivković, Marjan, Pudar-Draško, Gazela, Vasiljević, Jelena (2019), „The Discourse of Anti-Instrumentalism: Exploring a Conceptual Model Through the Case Study of the We Won't Let Belgrade D(r)own Initiative“, *Partecipazione e Conflitto*, Vol. 12, No. 3, str. 899-919
5. Markovikj, Nenad, Damjanovski, Ivan, Ilievski, Zoran (2019), „Linkage Between Social Movements, Active Citizenship and Democratic Innovation: An Overview for a New Research Agenda“, *Iustinianus Primus Law Review*, Vol. 10, No.2, str. 9-28.
6. Fagan, Adam, Ejodus, Filip (2020), „Lost at the waterfront? Explaining the absence of green organisations in the Don't let Belgrade D(r)own movement“, *Environmental Politics*, latest articles, published online: 24 May 2020, <https://doi.org/10.1080/09644016.2020.1720473>

⁴ Izvod se nalazi među priloženim materijalom.

7. Grdešić, Marko (2019), „Who Are the Neoliberals in Central and Eastern Europe? Assessing Public Support for Neoliberalism in 11 New EU Member States“, *Europe-Asia Studies*, Vol.71, No.10, 1645-1663, <https://doi.org/10.1080/09668136.2019.1656710>
8. Koelemaj, Jorn, Janković, Stefan (2019), „Behind the Frontline of the Belgrade Waterfront: A Reconstruction of the Early Implementation Phase of a Transnational Real Estate Development Project“, u: Petrović, Jelisaveta i Backović, Vera, *Experiencing Postsocialist Capitalism: Urban Changes and Challenges in Serbia*, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, str. 45-65. ISBN: 978-86-6427-136-3
9. Tiedemann, Norma (2019), „Nuevos municipalismos en espacios posyugoslavos: rupturas democráticas en Zagreb y Belgrado“, *Revista CIDOB d'Afers Internacionals*, No. 123, 93-118, <https://doi.org/10.24241/rcai.2019.123.3.93>
10. Belasri, Mehdi (2018), *Les mouvements sociaux et la fabrique de la ville: L' exemple de Ne Davimo Beograd en Serbie*, Master Etudes Politiques, École des Hautes Études en Sciences Sociales, Mémoire de Master 2 – Juin 2018.

Rad: Ivković, M. (2010), „Habermasova koncepcija systemske kolonizacije sveta života“. *Sociologija* 52 (1): 1–22.

11. Šijaković, Ivan, Đukić, Nemanja (2011), „Socijalna kontrola identiteta“, *Politeia*, Vol.1, No.1, str. 107-120.
12. Grujić, Vanja (2018), *Balkan Pathologies of Modernity: The National Question between Consensus and Conflict*, Nomos Verlagsgesellschaft, ISBN: 978-3-8487-4845-7, <https://doi.org/10.5771/9783845290638>
13. Lozo, Luka (2020), *Deliberativna demokracija i Habermasova teorija komunikacijske racionalnosti: strukturni preduvjeti implementacije*, Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:989362>

Rad: Ivković, Marjan (2017), „The Intersubjectivist Conception of Autonomy: Axel Honneth's Neo-Hegelian Critique of Liberalism“. *Filozofija i društvo*, 28(1): 74-89.

14. Legarda, Calderón, Alberto, Germán (2018), *Victimhood, denial and acknowledgment: transitional justice and search for recognition*, Doktorski rad, Pontificia Universidad Católica de Chile, <https://repositorio.uc.cl/handle/11534/26378>

Rad: Ivković, Marjan (2017) „Društvena kritika i angažman između univerzalizma, antiautoritarnosti i dijagnoze društvene dominacije“, u: Zaharijević, Adriana i Jelena

Vasiljević (ur.). *Angažman: uvod u studije angažovanosti*. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju.

15. Petrović Trifunović, Tamara (2017) „Artikulacija optora u diskursu o protestima 1996/97. u Srbiji: politička borba vođena jezikom kulture i simboličke geografije“, *Sociologija*, 59 (4): 476-496.

Rad: Ivković, M. (2014), „Two Attempts at Grounding Social Critique in ‚Ordinary‘ Actors’ Perspectives: The Critical Theories of Nancy Fraser and Axel Honneth“, *Filozofija i društvo* 25 (3): 29–50.

16. Hungwe, Pardon Joseph (2018), *Afrophobia and Internationalisation of Public Higher Education in South Africa*, Doktorski rad, University of Johannesburg, <https://ujdigispace.uj.ac.za/>
17. Joorahm, Kim (2017), *Debating the Politics of Recognition: Rethinking Chalres Taylor's Horizon of Recognition*, Master rad, Graduate School of Seoul National University <http://hdl.handle.net/10371/137875>

Rad: Ivković, M. (2014), *Axel Honneth's Theory of the Struggle for Recognition: Towards a Post-Metaphysical Critique of Domination*, (doktorska disertacija), Cambridge University.

18. Bressiani, Nathalie de Almeida (2015), *Critica e poder? Critica social e diagnóstico de patologias em Axel Honneth*, Doktorska disertacija, Universidade de São Paulo. DOI: 10.11606/T.8.2015.tde-11122015-130851
19. Bressiani, Nathalie de Almeida (2016), “Monismo social ou moral? Dos pressupostos teórico- sociais da teoria do reconhecimento de Axel Honneth”, *Ethic@ - An international Journal for Moral Philosophy*, Vol. 15 n.1, str. 169-190. DOI: <https://doi.org/10.5007/1677-2954.2016v15n1p169>

Rad: Ivković, M. (2006) „Foucault versus Habermas: moderna kao nedovršeni projekat naspram teorije moći –neizbežna suprotstavljenost ili mogućnost komunikacije“. *Filozofija i društvo* 30 (2): 59–76.

20. Mrđenović, Tatjana J. (2012), *Principi integralnog urbanog dizajna u procesu urbane regeneracije*, Doktorski rad, Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Beogradu, <http://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/1989>

V MINIMALNI KVANTITATIVNI ZAHTEVI ZA STICANJE POJEDINAČNIH NAUČNIH ZVANJA

**Za društvene i humanističke nauke
STRUKTURA OSTVARENIH KOEFICIJENATA**

Kategorija rada	Vrednost	Broj radova	Ukupno bodova
M13	7	1	7
M14	5	2	10
M18	2	1	2
M21	8	2	13.7
M23	4	2	8
M24	4	2	8
M31	3,5	1	3,5
M36	1,5	2	3
M42	7	1	7
M46	1	2	2
M48	2	2	4
M51	3	2	6
M61	1,5	1	1,5
Ukupno:			74.2

Za društvene i humanističke nauke

Diferencijalni uslov – od prvog izbora u prethodno zvanje do izbora u zvanje	Potrebno je da kandidat ima najmanje XX poena, koji treba da pripadaju sledećim kategorijama:	
		Neophodno XX=... Ostvareno=
Viši naučni saradnik	Ukupno	74.2
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+M51+M52+M53+M54+M61	66.7
Обавезни (2)*	M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+M42	57.2

VI ANALIZA RADOVA

Radovi Marjana Ivkovića predstavljaju važan doprinos sociološkoj teoriji i interdisciplinarnoj tradiciji kritičke teorije društva u kontekstu savremene Srbije. Njegove radove karakteriše pristup koji se ogleda u kompleksnom međuprožimanju sociološke teorije, empirijske analize društvenih fenomena i tretiranja epistemoloških pitanja u domenu filozofije društvenih nauka. Centralne teme Ivkovićevog istraživanja predstavljaju fenomen društvene dominacije (načina na koji se perpetuiraju sistematski obrasci nejednakosti među društvenim akterima) i „postmetafizičko mišljenje“, odnosno imperativ da teorijska kritika društvene stvarnosti mora biti oslobođena epistemološke autoritarnosti u svojim normativnim temeljima, autoritarnosti koja karakteriše utemeljenje kritike u filozofiji istoriji, društvenoj ontologiji ili teoriji subjekta. Kroz analize nekih od najznačajnijih teoretičara društvene dominacije različitih usmeranja, poput Jirgena Habermasa, Aksela Honeta, Teodora Adorna, Lika Boltanskog i Nensi Frejzer, Ivkovićev rad ispituje mogućnosti prevazilaženja antagonizma između dva imperativa koji se postavljaju pred teorijsku kritiku društva: imperativa „dijagnoze“ društvene dominacije koja podrazumeva formulisanje kauzalnih objašnjenja dubinskih struktura društvene dominacije, i imperativa postmetafizičkog mišljenja.

Pored društveno-teorijskih radova koji se bave konceptualizovanjem društvene dominacije na temeljima gorepomenutih stanovišta, izdvajaju se i Ivkovićevi radovi koji rezultate ove konceptualizacije, u formi teorijskih modela i analitičkih oruđa, nastoje da primene na istraživanje empirijske građe, prevashodno metodom kritičke analize diskursa primenjene na različite obrasce legitimizacije sistematskih društvenih nepravdi i nejednakosti, od tzv. „hibridnog diskursa“ anti-birokratske revolucije u Jugoslaviji 1980ih do današnjih legitimacijskih narativa uključenih u projekat „Beograd na vodi“. U najskorijim radovima primetno je i sve sistematičnije bavljenje „društvenim angažmanom“, koncepcijom koju Ivković vidi kao heuristički plodnu za razumevanje logike društvene promene jer ima kapacitet da premosti socijalno-ontološki jaz između individualnog i kolektivnog delanja usmerenog ka društvenoj promeni. Pomenute tri oblasti istraživanja – konceptualizovanje dominacije na temeljima uticajnih društveno-teorijskih perspektiva, sociološka analiza empirijskih oblika dominacije i teorizacija „društvenog angažmana“ – čine tri međusobno povezane celine koje najbolje oslikavaju istraživački opus kandidata, koji se razvijao tokom njegovog rada na projektima MPNTR, kao i na različitim međunarodnim projektima.

Tekstovi iz oblasti društveno-teorijskog konceptualizovanja dominacije:

Ivković, Marjan (2017), *Kritička teorija Aksela Honeta: ka prevazilaženju metafizike*. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju. ISBN: 978-86-80484-13-6. CIP: 316.257 ХОНЕТ А.

Monografija Marjana Ivkovića *Kritička teorija Aksela Honeta: ka prevazilaženju metafizike* predstavlja obuhvatnu rekonstrukciju teorijske perspektive jednog od vodećih autora tzv „treće generacije“ kritičke teorije društva – nemačkog filozofa i sociologa Aksela Honeta (Axel Honneth) – koja, po rečima samog autora, poseduje specifičan sistematski cilj: da se ispita plodnost Honetove perspektive kao osnove za formulisanje post-metafizičke kritike dominacije. Osim što predstavlja jedno od i dalje retkih sistematičnih dela o teorijskoj perspektivi Aksela Honeta, studija Marjana Ivkovića daje i značajan doprinos savremenim debatama o adekvatnim epistemološkim osnovama društvene teorije, kao i o odnosu teorijskog objašnjenja društvene stvarnosti i normativno-teorijskih iskaza, tj. društvene kritike.

Počev sa poznatim „jezičkim zaokretom“ Jirgena Habermasa (Jürgen Habermas), kritička teorija društva se, po Ivkoviću, suočava sa jednim centralnim izazovom, izazovom artikulisanja teorijske kritike društvene dominacije koja bi istovremeno bila supstantivna, tj. ponudila uzročna objašnjenja formi dominacije utemeljena u društvenoj teoriji, i „post-metafizička“, što podrazumeva da se društvena kritika ne temelji na supstantivnim iskazima o društvenoj stvarnosti (o njenoj strukturi, osnovnim elementima, *telosu* kroz istoriju, itd), odnosno da se ne poziva na bilo kakav epistemološki privilegovan uvid. Ivković smatra da je ova fundamentalna napetost unutar savremene kritičke teorije u osnovi nerešiva, ali predstavlja „plodnu protivrečnost“ koju ne treba jednostavno razrešiti odbacivanjem jednog od dva imperativa (supstantivne kritike ili post-metafizičke plauzibilnosti), već je treba produbljivati artikulisanjem sve nijansiranih i samorefleksivnijih teorijskih stanovišta koja bi istovremeno nastojala da odgovore na oba izazova. Po Ivkoviću, ovo pitanje ima ne samo veliki teorijski značaj već i ogroman politički ulog, s obzirom da se radikalnije teorijske kritike društvene dominacije često delegitimišu optužbom za vrednosnu partikularnost i epistemološku autoritarnost.

Rekonstrukcija Honetovog stanovišta obuhvata četiri poglavlja, koja se bave Honetovim ranim radovima (pre *Borbe za priznanje*), razvojem teorije priznanja (prevashodno *Borbom za priznanje*), različitim meandrima u Honetovim kasnijim radovima i obimnim skorašnjim delom *Pravo slobode* (*Das Recht der Freiheit*). Centralni Ivkovićev argument u ovoj studiji je teza o većem potencijalu ranih Honetovih radova (prevashodno *Kritike moći* [*Kritik der Macht*]) da odgovore na izazov razrešenja pomenute protivrečnosti artikulisanjem jedne empirijski senzitivne kauzalne kritike društvene dominacije koja ostaje na nivou post-metafizičke plauzibilnosti Habermasovog stanovišta. Po Ivkoviću, već sa *Borbom za priznanje*, a naročito u kasnijim radovima, Honetova kritička teorija društva se povlači pred izazovom radikalnije kritike društvene dominacije, dok u pogledu normativnog utemeljenja počinje da oscilira između partikularne i esencijalističke teorije subjekta, s jedne strane, i jednako problematične strategije „normativne rekonstrukcije“ emancipatornog potencijala postojećih centralnih institucija modernih društava sa druge. U poslednjem poglavlju, Ivković nastoji da na originalan način elaborira određene aspekte Honetove teorijske perspektive, što podrazumeva proširenje društveno-teorijske osnove teorije priznanja, ali i pokušaj sistematične konceptualizacije kvalitativno različitih formi dominacije u savremenim kapitalističkim društvima na temelju Honetovog stanovišta, tj. pokušaj formulisanja „nedostajuće“ radikalnije kritike dominacije u Honetovoj perspektivi.

U domenu teorijske društvene kritike, danas se suočavamo sa dominantnom tendencijom „specijalizacije“ različitih teorijskih perspektiva: za radikalnost kritike, sa jedne strane, i za post-metafizičku plauzibilnost sa druge. Potonja struja, u vidu čitavog spektra političko-filozofskih formi društvene kritike koje u potpunosti marginalizuju zadatak društveno-teorijske konceptualizacije uzroka socijalne dominacije, postala je gotovo hegemonu u ovom domenu. U tom smislu, monografija *Kritička teorija Aksela Honeta* ne samo da temeljno analizira jedno teorijsko stanovište koje odbija da se ‘specijalizuje’, već i sama otevljuje jednu takvu holističku orijentaciju, i time daje značajan doprinos onim strujama unutar savremene sociologije, filozofije i političke teorije koje kao jedan od svojih bitnih ciljeva postavljaju formulisanje kritike društvene dominacije.

Ivković, Marjan (2017), „The Intersubjectivist Conception of Autonomy: Axel Honneth’s Neo-Hegelian Critique of Liberalism”. *Filozofija i društvo*, 28(1): 74-89.

Rad nastoji da rekonstruiše koncepciju autonomije koja se postepeno kristališe kroz razvoj teorijskog stanovišta Aksela Honeta. Tokom razvoja svoje teorije priznanja, kao i u skorijim delima poput *Patnje od neodređenosti* (Leiden an Unbestimmtheit) i *Pravu slobode* (Das Recht der Freiheit), Honet formuliše, gradeći na temeljima Habermasovog jezičkog zaokreta u kritičkoj teoriji, tezu da uspešno formiranje ljudske subjektivnosti podrazumeva uključenost u određene intersubjektivne odnose u kojima akteri mogu praktikovati simetrično međusobno *priznanje*. U pomenutim kasnijim radovima, u kojima Honet elaborira teoriju priznanja u kategorijama „normativne rekonstrukcije modernosti“, centralno mesto zauzima neo-hegelijanska koncepcija *slobode*, odnosno lične autonomije kao svojstva intersubjektivnih odnosa priznanja u određenim društvenim podsistemima. Rad analizira način na koji Honet svoju intersubjektivističku koncepciju autonomije formuliše na temelju hegelijanske kritike klasičnog liberalizma, odnosno centralnih pojmova „negativne slobode“ i „moralnog samoodređenja“ konstitutivnih za ovu tradiciju.

Po Honetu, liberalna negativna sloboda (odsustvo svih oblika prinude) i kantovsko moralno samoodređenje (samorefleksija pojedinca o normama sopstvenog delanja i re-aproprijacija onih normi koje prođu test univerzalibilnosti) predstavljaju tek „mogućnost“ slobode, uspostavljanje određenih bazičnih preduslova za samu „aktualnost“ slobode, koja podrazumeva uronjenost aktera u intersubjektivne odnose simetričnog priznanja u društvenim podsistemima privatnih odnosa (porodica, prijateljstvo, romantična ljubav), ekonomske interakcije u kapitalističkoj ekonomiji i demokratskoj javnoj sferi. Ova tri društvena podsistema koja evoluiraju tokom modernosti poseduju, po Honetu, potencijal „socijalne slobode“ koji do danas ostaje nedovoljno realizovan – potencijal da akteri uključeni u interakciju unutar ovih podsistema iskuse slobodu kao, Hegelovim rečima, osećaj „bivanja sa sobom u drugima“ (bei sich selbst im Anderen sein), emotivno iskustvo koje predstavlja srž intersubjektivističke koncepcije autonomije. Dijagnostički potencijal Honetovog „hegelijanskog liberalizma“ sastoji se u mogućnosti detektovanja socijalnih „patologija“ koje imaju formu „poremećaja akterske refleksivnosti“: u radu se argumentuje da za Honeta socijalna patologija podrazumeva redukciju kapaciteta aktera da učestvuju u intersubjektivnim odnosima socijalne slobode koja nastaje kao posledica hipostaziranja liberalne negativne slobode i kantovskog moralnog samoodređenja.

Ivković, Marjan. 2017. „Praxis Philosophy's Older Sister: The Reception of Critical Theory in the Former Yugoslavia“, *Zeitschrift für Politische Theorie*, vol. 8, n.2, 271-280.

U radu se analizira recepcija tradicije kritičke teorije društva u socijalističkoj Jugoslaviji i današnjem post-jugoslovenskom prostoru. Analiza recepcije se fokusira na period 1960ih i '70ih, u kojem se u Jugoslaviji razvija „praxis škola“ humanističkog marksizma, i nastoji da kroz osvetljavanje odnosa ključnih predstavnika praksisa, poput Gaja Petrovića, Milana Kangrge i Danka Grlića, spram kritičke teorije, izoštri razumevanje, kako dodirnih tačaka dveju tradicija, tako i njihovih razmimoilaženja. Iako je Jugoslavija nesumnjivo bila plodno tle za recepciju kritičke teorije (sva značajna dela su prevedena, i brojne studije o tradiciji objavljene), rad ističe da ova recepcija nikada nije prešla prag zaista originalne aproprijacije kritičke teorije, u formi originalnih studija, elaboracija teorijskih perspektiva ili njihove primene u empirijskim istraživanjima. Rad nastoji da rekonstruiše složen i donekle protivrečan odnos jugoslovenskih praksisovaca prema kritičkoj teoriji od početka 1960ih, i argumentuje da se taj odnos karakteriše osećajem rivalstva praksisovaca prema globalno uticajnijem „takmacu“, kritičkoj teoriji. Ovo rivalstvo najčešće poprima oblik komparativne analize u kojoj se ističe veća „doslednost“ praksisa izvornom, filozofsko-antropološki orijentisanom Marksu, dok se kritička teorija sagledava kao još jedna (iako sofisticirana) forma scijentističke „petrifikacije“ Marksove misli koja izneverava izvorni Marksov senzibilitet za sposobnost ljudskih bića za kreativno samo-konstituisanje (i rekonstituisanje). Rad naposletku analizira i današnje stanje u pogledu recepcije kritičke teorije na postjugoslovenskom prostoru, ističući da se, pomalo začuđujuće, upravo u ekonomski razorenim i intelektualno perifernim (u poređenju sa Jugoslavijom u dobra praksisa) postjugoslovenskim društvima mogu pronaći fragmenti jedne zaista originalne aproprijacije ove bogate tradicije mišljenja.

Ivković, Marjan. 2016. “The Habermasian Foundations and Aims of Axel Honneth’s Theory of Recognition”, *Ideias*, vol. 7, n. 2, 99-122.

Rad rekonstruiše odnos teorijskih stanovišta Jirgena Habermasa i Aksela Honeta, ključnih predstavnika „druge“ i „treće“ generacije Frankfurtske škole, sa ciljem da se kroz uporednu analizu dva teoretičara izoštri razumevanje kompleksnosti Honetovog teorijskog sistema i njegove plodnosti za dijagnozu savremenih formi društvene dominacije. U radu se polemizuje sa simplističkim razumevanjem Honetove perspektive koje potonju tretira kao ishitreno napuštanje Habermasovih uvida i okretanje „psihologizmu“, odnosno utemeljenju kritike u određenoj esencijalističkoj teoriji subjekta. Autor ukazuje na činjenicu da Honet preuzima Habermasovu centralnu ambiciju simultanog odgovaranja na dva imperativa kritičke teorije: imperativa epistemološke anti-autoritarnosti i dijagnoze složenih formi dominacije, i dalje produbljuje „plodnu protivrečnost“ između ova dva imperativa kroz razvoj „teorije priznanja“. Rad nastoji da pokaže da Honetov teorijski sistem evoluirao kroz veoma samorefleksivnu kritiku Habermasa i reartikulaciju ključnih Habermasovih koncepcija kako bi se prevazišla njihova ograničenja, prevashodno u pogledu sposobnosti Habermasove teorije komunikativnog delanja da dijagnostikuje forme društvene dominacije utemeljene u simboličkim borbama društvenih grupa oko normativnih okvira

društvenog delanja. Autor argumentuje da Honetova elaboracija habermasovske kritičke teorije u pravcu radikalnije dijagnoze društvene dominacije podrazumeva tri ključne teorijske modifikacije: 1) formulisanje delatno-teorijske socijalne ontologije koja čitavu društvenu stvarnost definiše kao normativno integrisanu naspram Habermasove dualne koncepcije društvene integracije („sistemske“ i „komunikativne“ racionalnosti), 2) ne-teleološko i konfliktno-teorijsko razumevanje istorije i društvenih promena, u kome se društveni razvoj tretira kao kontingentan ishod dugih serija društvenih sukoba, naspram Habermasove koncepcije „postepene racionalizacije sveta života“ putem komunikativne racionalnosti, i 3) suptantivno utemeljenje društvene kritike u fundamentalnoj ljudskoj potrebi za razvojem „neokrnjenog“ sopstva kroz dobijanje adekvatnog *priznanja*, naspram Habermasovom formalističkom utemeljenju kritike u „zahtevima za važenjem“ intrinzičnim jezičkom sporazumevanju.

Tekstovi iz oblasti sociološke analize društvene dominacije:

Ivković, Marjan, Tamara Petrović Trifunović, Srđan Prodanović (2019), “The Burden of Systemic Legitimization in Socialist Yugoslavia: Discursive Reduction of Kosovo Protests“, u: Pavlović, Aleksandar, Gazela Pudar Draško, and Rigels Halili, eds. 2018. *Rethinking Serbian-Albanian Relations: Figuring out the Enemy*, London: Routledge. ISBN: 978-1-351-27316-9, pp. 61–79.

Tekst konceptualizuje i empirijski istražuje specifičnu tehniku sistemske legitimizacije (učvršćivanja legitimnosti političkog poretka pred izazovima društvene kritike) u socijalističkoj Jugoslaviji koju autori definišu kao „diskurzivnu redukciju“ protestnih pokreta koji se pojavljuju u Autonomnoj pokrajini Kosovo i Metohija 1968, 1981 i 1988. Autori polaze od premise da je temeljni obrazac samo-legitimizacije jugoslovenskog samoupravnog socijalizma koji autori definišu kao „liberalizaciju“ – decentralizacija procesa odlučivanja i spremnost na eksperimentisanje sa društveno-ekonomskim formama – paradoksalno rezultirao u „dodatnom teretu legitimizacije“, pošto su ekonomske reforme jugoslovenskog socijalizma produbile društvene nejednakosti i učinile ekonomski sistem osjetljivijim na gibanja globalnog kapitalističkog sistema. Upravo se unutar tog društvenog konteksta „dodatnog tereta legitimizacije“ moraju razumeti protesti koji izbijaju na Kosovu 1968, 1981 i 1988: u pitanju su protesti sa snažnom inicijalnom socijalnom dimenzijom, stopljenom na mnogostruke načine sa elementima etno-nacionalističkog diskursa. Pošto socijalni bunt predstavlja egzistencijalnu pretnju za legitimnost socijalističkog poretka, rad argumentuje da jugoslovenska politička elita u sva tri istorijska trenutka pribegava strategiji delegitimizacije protestnih pokreta koju autori nazivaju „diskurzivnom redukcijom“ protesta na etno-nacionalističke pobune, na koje se zatim moglo odgovoriti dodatnom političkom „liberalizacijom“.

Diskurzivna redukcija se u radu definiše kao strategija „transponovanja potrebe za sistemski odgovor na društveno-ekonomske zahteve protestnih pokreta na Kosovu na ravan simboličke reprodukcije društva“. Uspešno primenjena strategija diskurzivne redukcije naposljetku rezultira činjenicom da sami akteri protesta vremenom interiorizuju reduktivnu medijsku sliku sopstvnog pokreta i reartikulišu sopstvene normativne zahteve isključivo u kategorijama etničkog samoodređenja (npr. „Kosovo republika“), napuštajući rečnik socijalne pravde. Rad argumentuje da

je jugoslovenska politička elita strategiju diskurzivne redukcije kosovskih protesta '68, '81 i '88 uobličila putem uticajnih štampanih medija koji su izveštavali o protestima – rad zatim primenjuje kritičku analizu diskursa na izveštavanje o protestima u tri istorijska trenutka u listovima *Politika*, *Borba* i *Večernje novosti* kako bi rekonstruisao osnovne komponente strategije diskurzivne redukcije. Rad naposljetku razvija teorijski model („koordinatni sistem simboličke dominacije“) kojim se objašnjavaju dugoročni efekti strategije diskurzivne redukcije na političko samorazumevanje građana Jugoslavije do kraja 1980ih, što autorima omogućava da strategiju diskurzivne redukcije definišu kao značajan element „pripreme terena“ za raspad Jugoslavije.

Ivković, Marjan, Tamara Petrović Trifunović, Srđan Prodanović. „From Solidarity to Solvency: The Hybrid Discourse of the Serbian Anti-Bureaucratic Revolution“, *Nationalities Papers*, Vol.47, No.4 (2019), 597-612.

Rad gradi na temeljima „Tereta sistemske legitimizacije u socijalističkoj Jugoslaviji“, kako bi razvio koncepciju „hibridnog diskursa“ kao specifične strategije samo-legitimizacije Miloševićeve frakcije jugoslovenske političke elite u uslovima teške krize sistemske legitimnosti u Jugoslaviji u jesen i leto 1988, strategije koja je utrla put supstantivnim reformama socijalističkog poretka i potonjem krvavom raspadu države. Rad polemše sa redukcionističkim i simplističkim tumačenjima raspada Jugoslavije koji antibirokratsku revoluciju smeštaju u eksplanatorni okvir „etničkog neprijateljstva“ kao osnovnog faktora raspada, i tretiraju je kao čisto nacionalistički događaj ili Miloševićevu „mahinaciju“. Autori identifikuju tri kvalitativno različite vrste protestnih pokreta u Jugoslaviji u leto 1988 – 1) radničke štrajkove kao odgovor na politiku štednje koja se sprovodi tokom 1980ih, 2) proteste kosovskih Srba i proteste „solidarnosti“ sa kosovskim Srbima, i 3) proteste kosovskih Albanaca koji izbijaju u novembru 1988. Analizira se način na koji je Miloševićeva frakcija političke elite uspela da u okviru antibirokratske revolucije proizvede „jedinstvo“ prva dva tipa protesta, kontrastirajući ih trećoj vrsti – hibridni diskurs po autorima predstavlja „simboličku logiku“ antibirokratske revolucije, odnosno njenog fuzionisanja vokabulara nacionalizma i političke ekonomije u pojmu „reformne“ okoštalog birokratizovanog poretka.

Kako autori nastoje da pokažu kroz kritičku analizu diskursa izveštavanja *Politike* i *Večernjih novosti* o sve tri vrste protesta u leto i jesen 1988, *modus operandi* hibridnog diskursa sastojao se u simboličkom međuprožimanju različitih tipova nezadovoljstva građana koji su ležali u temelju različitih protestnih pokreta, stvaranju lanaca ekvivalencije između različitih normativnih zahteva učesnika protesta u medijskom izveštavanju kako bi se ovi kvalitativno različiti fenomeni simbolički stopili u jedan jedini normativni zahtev – za društvenom „reformom“ – koji je rezonovao sa tadašnjom agendom srpske političke elite pod Miloševićevom kontrolom (savezni list *Borba* u kome se nijansirano izveštavalo o protestima je analiziran kao kontrolna varijabla). Hibridni diskurs dalje podrazumeva fuziju dva osnovna motiva prisutna u svakodnevnom govoru građana – motiva „izdaje“ građana od strane „foteljaša“ i motiva „neizbežnosti društvene promene“. Na temelju ove premise, rad argumentuje da su hibridni diskurs i sama antibirokratska revolucija imali strukturnu ulogu povezanu sa krizom sistemskog legitimiteta u Jugoslaviji. Pomoću hibridnog diskursa bilo je moguće izvesti jedan presudan zahvat koji se u radu naziva „preobrtnjem simboličkog fiksiranja

antagonizma između nezadovoljstva običnih društvenih aktera u Jugoslaviji i strukturno neizbežnih reformi“ (fiksiranja prisutnog u diskursu radničkih štrajkova tokom '80ih), omogućavajući umesto toga diskurzivnu *fuziju* ova dva rečnika, bez koje radikalnije društveno-ekonomske reforme koje su usledile 1989. ne bi bile moguće.

Ivković, Marjan, Aleksandar Matković (2018), “Neoliberal Instrumentalism and the Fight Against it: the We Won't Let Belgrade D(r)own Movement”. *East European Politics*, Vol.34, n.1, 27-38.

Rad analizira prirodu novih društvenih pokreta u post-jugoslovenskom prostoru koji se suprotstavljaju neoliberalnim politikama na primeru inicijative *Ne da(vi)mo Beograd*. Rad polazi od razmatranja uzroka nepostojanja konvencionalnih anti-neoliberalnih pokreta u slučaju Srbije i post-jugoslovenskog prostora, i argumentuje da se otpor neoliberalnim politikama na ovom prostoru artikuliše unutar nekonvencionalnih, “single-issue” pokreta poput *Ne da(vi)mo Beograd*, *Podrži RTV* ili *Udruženi pokret slobodnih stanara* iz Niša. U radu se polemše sa tezom Igora Štiksa da „disagregirana“ priroda ovih političkih aktera (razjedinjenost i fragmentovanost) predstavlja nedostatak – autori argumentuju, nasuprot tome, da je upravo „ukorenjenost” ovih pokreta u konkretnim društvenim nepravdama, njihova sposobnost da povežu „mikro” i „makro” nivoe društvene kritika, faktor njihovog uspeha u mobilizaciji velikog broja građana za otpor neoliberalnim politikama. Ukorenjenost u konkretnim iskustvima nepravde omogućuje ovim pokretima da kombinuju različite vokabulare kritike koji bi unutar konvencionalnih političkih aktera (partija, velikih pokreta na nacionalnom nivou) stvarali predstavu o nekoherentnosti i nedoslednosti, a takvo kombinovanje je, po autorima, nužno za suprotstavljanje složenom diskursu systemske legitimizacije koji nosioci vlasti u post-jugoslovenskom prostoru koriste za neutralizovanje kritike – diskursu “instrumentalizma”. Gradeći na temelju Ivkovićevog istraživanja *Ne da(vi)mo Beograd* iz 2016, rad zatim analizira način na koji ova inicijativa kombinuje različite rečnike kritike kako bi artikulisala “anti-instrumentalističku” kritiku neoliberalnih politika u Srbiji i diskursa instrumentalizma kojim se legitišu.

Tekstovi posvećeni teorizaciji društvenog angažmana

Ivković, Marjan, Srđan Prodanović (2019) „Engagement and Complex Domination: the Emancipatory Potential of Contingency“, u: S. Prodanović, M. Ivković (prir.), *Engaging (For) Social Change: Towards New Forms Of Collective Action*, Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, ISBN: 978-86-80484-42-6, str.126-149.

Rad ima dva međusobno povezana cilja. Prvi je ispitivanje plodnosti koncepcije „kompleksne dominacije“ Lika Boltanskog za analiziranje, na epistemološki neautoritaran način, savremenih tehnika neutralisanja društvenog nezadovoljstva, poput onih koje su korišćene nakon ekonomske krize u Evropi 2008. godine. Drugi cilj rada je da predstavi preliminarno proširenje perspektive Boltanskog koje elaborira koncepciju kompleksne dominacije i uspeva da konceptualizuje

emancipatorski potencijal kontingencije društvenog delanja na temelju konceptualne distinkcije „međusobnog” i „zajedničkog” znanja (mutual and common knowledge), koju su razradili autori poput Dejvida Luisa i Margaret Gilbert. Rad argumentuje da, u perspektivi Boltanskog, društveni akteri deluju nemoćno da spreče da diskurzivne strategije kompleksne dominacije neutrališu bilo kakvu štetu institucionalnom poretku nanetu određenim kontingentnim događajem kao i svaku konsekventnu mogućnost društvene promene u situaciji radikalne neizvesnosti koji kontingentni događaj („ruptura kontingentnog sveta u institucionalnu stvarnost“ u terminima Boltanskog) proizvodi. Gradeći na temelju perspektive Margaret Gilbert, rad formuliše koncepciju „negativnog zajedničkog znanja“ koja ukazuje na sposobnost društvenih aktera da se odupru tehnikama kompleksne dominacije uspostavljanjem minimalnog stepena intersubjektivnog razumevanja u onim slučajevima u kojima određeni kontingentni događaj navodi aktere da počnu radikalnije da sumnjaju u validnost nekih (ili većine) institucionalizovanih društvenih normi. Rad argumentuje da negativno zajedničko znanje pruža neophodno početno uporište za neautoritarne oblike društvene kritike u kontekstu kompleksne dominacije, oblike kritike koji su usredsređeni na sprečavanje zatvaranja prostora za suštinske društvene promene koji je otvorio kontingentni događaj, umesto da društvenim akterima pruža gotove smernice za političko delanje.

Ivković, Marjan (2016) “Social Critique and Engagement between Universalism, Anti-Authoritarianism and Diagnosis of Domination” *Filozofija i Društvo* 27(2): 356-372

U radu se razmatra specifična „izomorfija” koja se može uočiti između dve forme društvene kritike: ‘holističke’ teorijske kritike koju predstavljaju autori poput Jirgena Habermasa i Aksela Honeta i ‘kolektivnog društvenog angažmana’ koji predstavljaju pokreti poput ‘Ne da(vi)mo Beograd’ u današnjoj Srbiji, a koje rad nastoji da razgraniči od konvencionalnijih formi građanskog protesta. Ova izomorfija, kako rad nastoji da pokaže, ogleda se u tenziji između tri imperativa opravdanja kritike – imperative normativnog univerzalizma, epistemološke anti-autoritarnosti i dijagnoze društvene dominacije – koja nastaje usled pokušaja ‘holističkih’ teorijskih kritičara i kolektivnog angažovanih aktera da istovremeno odgovore na zahteve sva tri imperativa. Nakon predstavljanja tri vrste teorijske društvene kritike koje se kristalizuju oko svakog od imperativa – „univerzalističke”, „kontekstualističke” i „dijagnostičke” – rad najpre razmatra tenziju između sva tri imperativa u formi u kojoj se javlja kod ‘holističkih’ teorijskih kritičara Habermasa i Honeta, a potom identifikuje istu vrstu tenzije u inicijativi ‘Ne da(vi)mo Beograd’. Tenzija unutar diskursa ovog pokreta oslikana je kroz kraću analizu biltena *Ne da(vi)mo Beograd* koji je pokret izdao u martu 2015. Pošto analizirani primeri ukazuju da je kolektivni angažman uspešniji od teorijske kritike u održavanju pomenute tenzije „produktivnom”, rad naposletku nakratko razmatra moguće uzroke ove razlike.

VII OCENA KOMISIJE O NAUČNOM DOPRINOSU KANDIDATA

Priloženi rezultati dr Marjana Ivkovića svedoče o originalnom, plodnom i marljivom naučnoistraživačkom radu. Njegov društveno-teorijski rad u oblasti kritičke teorije je pionirski u domaćem akademskom kontekstu i nudi sveže interdisciplinarnе uvide koji komuniciraju s različitim oblastima društvenih nauka. Njegovi radovi koji nastoje da operacionalizuju i primene na analizu konkretnih društvenih fenomena različite konceptualizacije društvenih nepravdi i tehnika legitimizacije poredaka zasnovanih na nejednakostima, u najužoj su vezi sa urgentnom potrebom da ne samo teorijski obradimo našu stvarnost, već i da je razumemo sa praktično-političkih aspekata. Rad kandidata na konceptualizaciji „društvenog angažmana“ takođe, ne samo da poseduje praktično-političku relevantnost, već je pionirski u svojim naporima da produktivno objedini doprinose „analitičke“ filozofske tradicije u socijalnoj ontologiji i sociološku teoriju utemeljenu u bogatom nasleđu marksizma i hegelijanske filozofije.

Kandidat objavljuje na srpskom i na engleskom jeziku, obogaćujući domaću naučnu proizvodnju, ali i doprinoseći relevantnosti naše nauke u međunarodnim okvirima. Uz to, pohvalni su njegovi naponi da objavljuje svoje radove u renomiranim časopisima. Tim naporima pridružuje se njegova posvećenost međunarodnim naučnim projektima, na kojima aktivno učestvuje.

Kvalitet njegovih radova, iskustvo i uspeh u organizovanju naučnog rada i međunarodne saradnje, govore u prilog činjenici da je dr Marjan Ivković značajan naučni delatnik, s vrednim ostvarenim rezultatima i velikim potencijalima za budući razvoj.

Predlog Komisije. Na temelju navedenog stiču se uslovi za konačni predlog ove Komisije, uz zaključak da je reč o dragocenom naučnoistraživačkom doprinosu. Na osnovu analize naučnih rezultata dr Marjana Ivkovića, Komisija je utvrdila da naučni saradnik dr Marjan Ivković ispunjava sve neophodne uslove za izbor u više zvanje, i predlaže Naučno-nastavnom veću Fakulteta političkih nauka da utvrdi ispunjenost uslova za izbor dr Marjana Ivkovića u zvanje VIŠEG NAUČNOG SARADNIKA.

Beograd, 24.12.2020.

KOMISIJA:

Dr Đorđe Pavićević, redovni profesor Fakulteta političkih nauka u Beogradu (predsednik)

Dr Dušan Spasojević, vanredni profesor Fakulteta političkih nauka u Beogradu

Dr Adriana Zaharijević, viša naučna saradnica Instituta za
filozofiju i društvenu teoriju, Beograd.